

WYCHODZI CODZIENNIE.

Biuro Redakcji „Dziennika Polskiego,” ulica Sobieskiego zba 28.
Przedpłata wynosi we Lwowie rocznie 18 zlr.—półrocznie zlr.—kwartalnie 4 zlr. 50 ct.—miesięcznie zlr. 50 ct.

DZIENNIK POLSKI

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują we Lwowie

Biuro Administracji „Dziennika Polskiego,” plac Mariacki liczbą 6 i 7 w domu pana Kisielki: we Wiedniu, Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie, Lipsku, Bazylei, Szwajcarii i Wrocławiu up. Haasenstein et Vogler, we Wiedniu A. Oppalik, H. Moser, Rotter i Spł., w Warszawie Bichman et Frencler, Biuro amonów w Paryżu pułkownik Raczkowski Fanbourg Poissonier 32.

Numer kosztuje 10 cent.

Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Lwów 12. maja.

Poniżej podajemy sprawozdanie z trzech posiedzeń Koła polskiego, na których toczyła się ogólna rozprawa nad wniesionym swojego czasu przez Rząd a uchwalonym przez komisję przemysłową projektem ustawy o ubezpieczeniu robotników na wypadek kalectwa.

Proponowana ustawa zajmuje bardzo ważne miejsce w zainaugurowanym przez prawie i od lat kilku prowadzonym konsekwentnie działaniu prawodawczym, dążącym do stopniowego uleczenia ran społecznych, zrodzonych z anomalności stosunku istniejącego pomiędzy pracą a kapitałem, usiłuje bowiem zabezpieczyć nader licznej klasie robotników fabrycznych i ich rodzinom byt znosny na wypadek, jeżeli cokolwiek, a ratować od nędzy pozostające rodziny, jeżeli stracą życie w pracy około przedsiębiorstwa.

Całe znaczenie społeczne projektowanej ustawy oceniamy czytelnicy najłatwiej ze wspomnianego sprawozdania o obradach Delegacji polskiej, w którym znajdują zarówno wymowne i gruntowne wyjaśnienia i uzasadnienia tak co do jej stron dobrych, jak i co do wadliwych. Abyż zaś ułatwić zrozumienie tej nader zajmującej dyskusji, postaramy się streścić poniżej najważniejsze przynajmniej postanowienia projektu.

Skoro projektowana ustawa wejdzie w życie, powstana z jej mocy w państwie austriackim, z reguły po jednym na każdy kraj koronny, na wzajemności oparte Towarzystwo ubezpieczeń, których właśnie zadaniem będzie podjąć się assekuracji robotników i ich rodzin na wypadek kalectwa lub śmierci. Kierownictwo tych instytucji spoczywać będzie w rękach zarządów, składających się w jednej trzeciej części z reprezentantów właścicieli przedsiębiorstw, obowiązanych do ubezpieczenia swoich robotników, w drugiej trzeciej części z reprezentantów ubezpieczonych robotników, a w trzeciej wreszcie części z członków, mianowanych przez ministra spraw wewnętrznych z pomiędzy osób, obznajomionych należycie ze stosunkami danego kraju.

Do utworzenia funduszów, z których instytucje te wypłacać będą rentę ubezpieczonym, przyczynią się chlebowodawcy i robotnicy. Pierwsi poniosą 90%, drudzy tylko 10% kosztów opłaty premii, której względna wysokość oznaczona będzie różnicą w stosunku do różnych rodzajów przedsiębiorstw i stopnia połączonego z ich prowadzeniem niebezpieczeństwa dla życia i zdrowia robotników. W tym celu wyda Rząd dodatkowe rozporządzenia. Renta, którą otrzyma ubezpieczony na wypadek kalectwa, wynosić będzie w razie zupełnej niezdolności do zarobkowania 60%, w razie zaś częściowej niezdolności 50%, z przeciętnej płacy rocznej ubezpieczonego, która się oblicza, mnożąc przez 300 przeciętną jego płacę dzienną. W razie przypadkowej śmierci ubezpieczonego otrzymuje wdowa 20% a prócz tego każde z dzieci 15%, a względnie 10% przeciętnej płacy rocznej, tak jednak, aby cała renta nie przenosiła 50% tej płacy. Prócz tego kosztą pogrzebu najwyżej 25 zlr.

Do ubezpieczenia obowiązani mają być według projektowanej ustawy wszyscy robotnicy, czeladnicy, terminatorzy, wolantarjusze i urzędnicy, zajęci przy prowadzeniu przedsiębiorstw, o ile ich płaca roczna nie przerosła 1,200 zlr. Jeżeli ktoś pobiera więcej, to nadwyżka nie wchodzi w rachubę. Obowiązek ubezpieczenia dotyczy wszystkich wymienionych kategorii pracowników, zajętych w fabrykach, hutach, kopalniach, kamieniołomach itd., dalej przy wszelkiego rodzaju budowlach, z wyjątkiem tych tylko budowli gospodarskich, które prowadzi sam właściciel przy pomocy swojej własnej czeladzi. Obowiązkiem ubezpieczenia podlegają również fabryki materiałów wybuchowych, a wreszcie przedsiębiorstwa rolnicze, prowadzone z pomocą maszyny, począwszy od kieratu. Tu dodała komisja do pierwotnego projektu rządowego ograniczenie, że jeżeli w przedsiębiorstwach rolniczych tylko pewna grupa ludzi wystawiona jest na niebezpieczeństwo ze strony maszyny, to tylko ta grupa podlega ubezpieczeniu.

Oprócz tego zawiera projektowana ustawa mnóstwo innych postanowień szczegółowych, tyjących się działalności instytucji assekuracyjnych, w stosunku do właścicieli przedsiębiorstw, do inspektorów przemysłowych (którzy np. mają obowiązek udzielać swoje spostrzeżenia instytucjom assekuracyjnym), dalej przepisy o utrzymywaniu ewidencji ubezpieczonych ze strony chlebowodawców, o obowiązku donoszenia o każdej zmianie w składzie personalu lub toku przedsiębiorstwa itd. itd.

Jednym z najuczciwszych dla właścicieli postanowień będzie nadzór, wykonywany przez delegowanego assekuracji nad przedsiębiorstwami. Niepodobna wylizać wszystkie te szczegółowe postanowienia, ale niepodobna też pominać milezeniem, że ustawa nakłada surowe kary za zaniedbanie każdej drobnostki, począwszy od 5 aż do 500 zlr. lub trzech miesięcy aresztu.

Subwencje na budowę dróg.

Wydział krajowy udzielił na wczorajszej sesji następujące subwencje bezzwrotne na budowę dróg:

- a) Wydziałowi powiatowemu w Gródku kwotę 1500 zlr. na dalszą budowę drogi gminnej z Gródka do granicy powiatu Rudeckiego w Uhercach.
b) Wydziałowi powiatowemu w Kaluszu kwotę 2000 zlr. na rekonstrukcję drogi gminnej z Kalusza przez Kopaczkę, Dolną wojniłowską do granicy powiatu Żydaczowskiego.
c) Wydziałowi powiatowemu w Kołomyjach kwotę 1000 zlr. na rekonstrukcję drogi powiatowej z Kołomyj do Pecznicy.
d) Wydziałowi powiatowemu w Jarosławiu kwotę 2700 zlr. na dalszą budowę drogi gminnej z Jarosławia do Kańczugi, i kwotę 300 zlr. na budowę drogi gminnej Jarosław-Sieniawa, razem 3000 zlr.
e) Wydziałowi powiatowemu w Tarnopolu kwotę 4000 zlr. na dalszą budowę drogi powiatowej z Tarnopola do Brodów.
f) Wydziałowi powiatowemu w Czortkowie kwotę 10000 zlr. na dalszą budowę drogi powiatowej z Wierzbowa do Białobóznicy.

Z Koła polskiego.

Wiedeń 10. maja.

(R). Przez dwa dni toczyła się na trzech posiedzeniach Koła polskiego zasadnicza a wiele zajmująca rozprawa względem assekuracji robotników. Na posiedzeniu sobotnim rozwił p. Bilinski raz jeszcze wielokrotnie już w Dzienniku Polskim wyłożone zasady ustawy, wniesionej przez Rząd a uchwalonej w komisji. Pozem p. Jaworski opowiedział przebieg tej sprawy w Kole,

przypominając reasumując wnioski p. Władysława Czajkowskiego względem przypuszczenia możliwości podjęcia assekuracji robotników przez krakowskie Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń.

P. Władysław Czajkowski oświadcza, że walczył w komisji sam jeden i że tę walkę postanowił przenieść do Koła. Stosunki robotników wiejskich rolniczych są zupełnie odmienne od stosunków robotników fabrycznych, mianowicie w kraju naszym. Nie ma u nas prawie robotników z zawodu. Są natomiast gospodarze i ich dzieci, pracujące na obcej roli. Robotnik bywa często także chlebowodawcą, nie powstała zatem ani myśl walki pracy z kapitałem w naszej ludności wiejskiej, a nowa ustawa pomyślała o pracach społecznych, powstałych wśród innych okoliczności, będzie działać gojąco wśród ludności fabrycznej, wśród rolniczej stworzy u nas chyba nieistniejące dotąd rozdźwięki. Mowca wnosi zatem wyłączenie robotników rolniczych z pod postanowień tej ustawy i uchwalenie innej ustawy celem ochrony tychże w razie kalectwa.

P. Grocholski nie wdaje się w to, czy ustawa w ogóle potrzebna i słuszna, czy walka rozpoczęta przeciw fabrycznemu kapitałowi przez konserwatywne stronnictwo ułagodzi, czy też przeciwnie rozjarzy kwestię socjalną. Jest on stanowczo tego zdania, że proponowana ustawa dla naszego rolnictwa jest szkodliwą, niebezpieczną i niewykonalną. Nie chodzi o ofiarę pieniędzy, ale o niezmierną ilość szyskan, na które rolnik będzie narażony. Ustawa domaga się niezmienne dokładnych wykazów robotników, ich pracy, czasu ich użycia i wszystkich przypadków, które im się zdarzyć mogą, a w razie niedokładności, popełnionej z winy nie właściciela, ale jego rzędy albo ekonomów, skazuje właściciela na areszt dwumiesięczny, albo grzywnę 500 zlr. Sługa może tedy nieobecnego dziedzica z umysłu narażać na takie przykrości. Ale co więcej ogromna większość chlebowodawców rolniczych po prostu nie będzie w stanie tych wykazów wysłać. Do tego zaś będzie obowiązany każdy chłop, budujący chatę albo szopę, jeśli tylko przywoła miejskiego cieśla. Na każdym folwarku jest u nas kilka maszyn, a obok nich tylko gumieny albo pisarz weale nieuczulony do prowadzenia ewidencji.

Nie mniej trudno sobie wyobrazić, jak nasi robotnicy wiejscy będą wybierać swoich reprezentantów do Rady nadzorczej assekuracyjnej, skoro nie ma u nas stałych robotników? Niewiadomo, czy ten reprezentant nie będzie agitatorom socjalistycznym z samej natury swojej?

Rząd będzie na mocy nowej ustawy wywierał nieustanną kontrolę na stosunek między chlebowadawcą a robotnikiem. Wszędzie będzie obecny, będzie się pytywał robotników o to, jaką rzeczywistnie otrzymują płacę, a jeśli nastanie Rząd nam nieprzychylny, może agent rządowy w sposób bardzo prowokacyjny w obecności chlebowadawcy pouczać robotników o karach, na które chlebowadawca będzie narażony w razie jakiegokolwiek zaniedbania.

Alle co najważniejsza: konstytucja oddaje tylko prawodawstwo przemysłowe Radzie państwa. Kiedy Rada państwa uchwali z naszą pomocą ustawę o zabezpieczeniu robotników rolniczych, sami się przyczynimy do ukrócenia autonomii Sejmów.

Na tem przerwano posiedzenie sobotnie.

W niedzielę rano zabrali najpierw głos pp.: Skarszewski i Chamiec, dowodząc, że uczyniono w komisji co było można, aby ograniczyć obowiązek assekuracji robotników wiejskich, że wszelako niepodobna odpowiedzieć na zarzut, że nie ma różnicy pomiędzy tem, czy młocarnia czy lokomotywa urwie rękę robotnikowi. Zresztą Polacy byli w komisji zupełnie odośobnieni i od-

nowienie wniosków w Izbie byłoby niepolitycznym i bezskutecznym.

Posel Stanisław Madeyski: Znamieniem czasu naszego jest dążenie do reformy socjalnej. Prąd tej reformy jest tak potężny, że kto w Europie, czy nawet w Ameryce chce władzę utrzymać w ręku, ten musi sam ująć ster tego ruchu. Kto go neguje, zostaje pokonany. Przywódcy prawicy to pojęli i wypisali na swoim sztandarze. Gdyby się Polacy od nich odłączyli, skazaliby się na niepowetowaną, konieczną klęskę straciliby stanowisko polityczne, straciliby prawo żądania pomocy prawicy i opieki w ekonomicznych sprawach kraju naszego.

Polityk polski musi ubolewać nad tem, że ten prąd czasu, więc nowa ustawa wymaga omnipotencji państwa, że oddaje coraz większe atrybucje władzy centralnej, że pomija wpływ organów autonomicznych i usuwa podstawę rozwoju działalności Sejmów.

Mimo to musi on uznać, że to wszystko jest nieuniknioną koniecznością, której się oprócz skutecznie niepodobna. W tej prawopolitycznej organizacji, jaka jest teraz, tylko państwo jest tyle potężnym, aby mógł ująć w swoje ręce ster sprawy socjalnej. Gmina, powiat i kraj w tych ramach, jakie im dotąd dano, nie mają siły potemu, a w szczególności Galicja jest tak uboga, że sama bez funduszów państwowych zadań ta ustawa wymaganych nie spełni. Władza państwa będzie tedy wzmagać się i skupiać, jak wzmogła się już dotąd systemem inkameracji kolei żelaznych, organizacją stosunków przemysłowych de-tychczasową za przyczyną naszych głosów z nami czy bez nas, a choćby przeciw nam. A jeżeli assekuracja robotników jest potrzebna, to do samych fabryk ograniczać jej nie podobna. Różnica między rolnictwem, gdy idzie o użycie maszyn a między przemysłem, nie da się usprawiedliwić w sposób przekonywujący. Niedogodności większe pochodzą li tylko z tego, że znaczna część robotników nie jest stała ale ruchoma. Ale to nie jest właściwością rolnictwa.

Pan przewodniczący przyznaje potrzebę ustawy dla cukrowni, browarów, tartaków, młynów i gorzelni, zaś w nich wszystkich są także prócz robotników stałych także niestali. Więc ten punkt jedyny rzeczowy odpada. Przy porównywaniu nie trzeba przeciwstawiać tendencji pierwszorzędnej fabryki małego folwarkowi gdzieś na stepie. Młynarz i gorzelnik równie mało mają sił biurowych jak dzierżawca na wsi, a interwencja trzecich osób w stosunek pomiędzy chlebowadawcą a robotnikiem musi być tak samo przykrą w fabryce jak przy roli. A przy tem przykrą, niedogodność posiadaczy ziemi to ofara osób, ale nie ofara rolnictwa, nie ofara ziemi. Zaś do wielkości ciężarów materialnych z ustawy płynących nikt tu nie przyzywał wielkiego znaczenia, bo są istotnie mało znaczące. Jeżeli zatem zgodzimy się na assekurację przy przemyśle, a sprzeciwimy się takowej przy roli, narazimy się na zarzut służby interesom czysto kastrowym. Zarzut ten nie będzie słusnym ze względu na motywy wewnętrzne naszego działania, ale będzie miał wszelkie pozory słuszności.

A zarzut taki w tej zwłaszcza chwili byłby nad wyraz dotkliwy i jego skutki niesłychanie zgnębni, bo w polityce ocenia się czynny nie według pobudek ale podług znaczenia ich i charakteru. Mowca z głębokim żalem byłby świadkiem chwili, w którejby Koło polskie dla jednostronnie pojętego interesu bez dostatecznych motywów sprzeciwiło się humanitarnemu i koniecznemu prawdomi i nie tylko zatraciło poważne stanowisko polityczne, jakie winno krajowi i narodowi ale także dało wrogom kraju naszego broń, zapomocą której będą mogli i reputację naszą niszczyć do szczytu i zaufanie ludu wiejskiego do ziemian podkopywać, donosząc mu o tem, jako wśród całego Parlamentu jedni tylko „panowie Polacy“ nie chcieli zabezpieczenia robotni-

ków przed skutkami kalectwa, obarczając tym ciężarem wszystkich prócz siebie.

P. Gniewosch przemawiał w tym samym duchu, poczem zabrał głos p. Abrahamowicz.

Mowca nie zaprzecza, że choroba wieku jest socjalizm, że trzeba ją leczyć, i że biednieby postępował ten, kto by nie usiłował usunąć przyczyn perjurycznych wybuchów anarchicznych namiętności. Ale wydaje mu się, że kto zastosowuje do robotników wiejskich środki potrzebne w stosunkach fabrycznych, ten postępuje podobnie jak lekarz, któryby pacjentowi uciął prawicę, dla tego, że powstał wrzód na lewej ręce. U nas na wsi dotąd socjalnej kwestii nie ma, a skutkiem niniejszej ustawy byłoby przeniesienie socjalizmu na grunt wiejski. W skutek tej ustawy naucez się nasi wieśniacy o czym zgola nie wiedzieli, nie rozumieją tego, losu swojego w nieczem nie polepszą, a zostaną rozbałamuceni i może powstać nowa dla całego narodu nad wyraz bolesna niesnaska.

P. Madeyski wspominał o jednostronnej ochronie interesów kastowych. Szlachcice polski, którzy słyszą ten zarzut, gotów zawsze dać sobie głowę uciąć, aby go uniknąć, ale bywa to niesłuszna polityka nerwów. W tym razie chodzi o interes rolnictwa. Kraj nasz jest w ogromnej większości rolniczym, interes rolnicze nie są zatem interesami kasty, ale całego narodu, a niebezpieczeństwo wadliwej nowicy pomiędzy ludem a szlachtą jest klęską narodową, na którą nie wolno się narażać dla uniknięcia nieprzyjemnych zarzutów naszych przeciwników. A już zupełnie niezasadnym i niedowolnym jest obstawienie zasady, przy której Koło zawsze obstawiało, zasady stanowiącej najistotniejszą część programu prawicy i rację jej istnienia, zasady autonomii krajów. Autonomiści, jakim są niewądzownie hr. Belcredi i ks. Liechtenstein, przypatrując się z bliską nędzą robotników fabrycznych zapomniałi o wszystkim innym, aby mógł tylko ulżyć tej nędzy. Szlachetne to zapędy, ale z naszej strony występem byłoby zaśnięcie, gdybyśmy nie naprawili błędów, którymi dostrzegli i gdybyśmy nie stanęli w obronie autonomii, a to tem pewniej, że stosunki rolnicze są tak odmienne w różnych krajach, że jedno i to samo prawo żądać miarę nie może dla wszystkich być dobrem. Mowca stawia zatem formalny wniosek, aby usunięto z ustawy postanowienia tyjące się robotników rolniczych, a wezwano Rząd do wniesienia odmiennej ustawy w Sejmie.

Na posiedzeniu wczorajszym Koło toczyła się dalsza debata.

P. Chrzanowski wypowiedział przekonanie o wątpliwej wartości całej socjalnej polityki prawicy, ograniczającej swobodę jednostki i zaprowadzającej interwencję państwa tam wszędzie, gdzie jej nie trzeba. I niniejsza ustawa nie rokuje dobrych skutków, a dla naszych stosunków krajowych będzie bardzo szkodliwa. Jednak rzeczy zasły za daleko, abyśmy się mogli dzisiaj sprzeciwić jej postanowieniom, bez narażenia się na bardzo przykre polityczne skutki. Należy się zatem tylko dążyć do usunięcia najdotkliwszych postanowień. Mowca wnosi zatem, aby obowiązek assekuracji tyczył się tylko stałych robotników, czy to fabrycznych, czy to rolniczych.

P. Hausner, podobnie jak p. Madeyski, ubolewał serdecznie nad tem, gdyby Koło zapoznało znaczenie reformy socjalnej. Wśród postępu XIX. wieku, mnoży się nędza w sposób przerażający. Cztery piąte części ludności cywilizowanej żyje w niebezpiecznej jutra i co dziwna wszystkie humanitarne instytucje, szpitale, szkoły, kasy zaliczkowe, ułatwienie emigracji, szczypanie ospy i td. wzmagały tylko powszechną nędzę. W obec tego nieudziłkim jest ten, kto się sprzeciwia wnioskowi urzeczywistniającaemu jeden z okrucichów programu socjalistów umiarkowanych. Trudności biurowe nie powinny odstra-

Na dziejowym przelomie.

Powieść historyczna z XV-go wieku.

Przez Józefa Rogosza.

Tom drugi.

(Ciąg dalszy.)

III.

Abdul Mahmin, tak się nazywał Tatar, którego Pietrasz Wiszur poznał przy bramie Saraceńskiej, był między swymi współwyznawcami rzadkim wyjątkiem. „Towar saraceński”, którym tak samo jak inni Tatarzy kupcyz we Lwowie, sprzedawał po cenach umiarkowanych, nie oszukiwał, na nikogo się nie zastawiał, był prawdomówny i słowny, nikim nie gardził i niezłej religii nie wyszydzał. O nim tylko jednym można było także powiedzieć, że nie nadużywał gościnności słowiańskiej, i nie sprzeniewierzył się tej ziemi, która go do swego łona przytuliła. Przeciwnie o innych Tatarach, mieszkających wówczas we Lwowie i w południowych miastach Rusi Czerwoniej, a w części także i o Ormianach, brzydkie wieści krążyły. Oto mówiono wtedy głośno, że ci ludzie chętniej niż na złoto i drogie kamienie polowali na młodych chłopców, których kradli tak dobrze po wsiach i miasteczkach, jak po dworcach drobnej szlachty, by ich potem za dobre pieniądze sprzedawać w Carogrodzie do haremów muzułmańskich. Ponieważ Miłhanowi jednemu nie mógł nikt zrobić tak ciężkiego zarzutu, więc też jego współwyznawcy spoglądali nań podejrzliwie, nawet niechętnie. Lecz nie sama tylko prawdość jego charakteru była im solą w oku.

Nie mogli mu oni także przebaczyć wielkiego powodzenia w handlu, żaden z nich bowiem tyle nie sprzedawał, co on w swoim sklepie na

rynku, prócz tego zarzucał mu, że z giałrami zanadto się brata, że wypowiada czasem zdania, acz w formie bardzo ogólnej, które nie heują z surowymi przepisami koranu, nakoniec, że po zachodzie słońca lubi niekiedy zaglądać do pułhara.

O ile te zarzuty były słuszne, mógłby na to chyba sam Miłhan odpowiedzieć. Ale choćby nawet były prawdziwe, to jednak nie mogłyby rzucić cienia na jego charakter, gdyż dla swoich współwyznawców, był on tak samo miłosiernym jak dla chrześcian. Żaden biedny, nie wyszedł im obdarzony z jego sklepu, piątki i inne święta mahometanśkie obchodził skrupulatnie, pościł, gdy było potrzeba, w moszce znajdującą się w północnej stronie rynku, modlił się przykładnie, słowem całe jego postępowanie znanomowało prawowiernego muzułmanina.

Wiszur wielką prawdę wypowiedział, mówiąc, że dziećmi, niewiastami i głupimi Bóg ciągle się opiekuje. Niewątpliwie i jego samego przyprowadził on pod mury Lwowa umyślnie o tej godzinie, gdy Abdul Miłhan tam czekał, bo inaczej nie byłby w nim znalazł przyjaciel i opiekuna. Lepszego zaś naprótnoby szukał w całym Lwowie. Tatar zawiózł go sam do serbskiej gospody, ulokował w wygodnej izbie, postarał mu się o wszystko potrzebne, a gdy się zęgnali, poprosił go, by nazajutrz przyszedł do jego sklepu.

— A gdzie jest twój sklep? — zapytał Wiszur.

— W rynku, poznasz go po wielkiej tablicy, na której wymalowany jest ks. Witold.

— Więc tyś księciem wymalował, a nie jakiegoś tam chana z koczami raciami?

— Nie jam go malo ał, lecz inni, a kazałem to uczynić dla tego, że Witold jest największym wodzem po Sikanderze i Timurze *).

— Jak widzę, to z ciebie poczciwy Tatar, skoro umiesz naszych wodzów szanować. Wielka

jednak szkoda, że dotąd trwasz w obrzydliwych błędach pogańskich, ale mam nadzieję, że jak się bliżej poznamy, to cię oświecę i nawrócę. Bo trzeba ci wiedzieć, iż za młodu byłem zakonnikiem, więc w tych rzeczach jestem bardzo biegły...

— Allah-ak-ber! — odrzekł Tatar i zaraz wyszedł.

Wiszur spał tej nocy kamieniem, a jak tylko się zbudził, pobiegł najpierw do konia, który na jego widok zarżał radośnie, wyciszył go, nakarmił i napoił, potem sam zjadł kawałek chleba z oliwą i popił go sporym garnkiem piwa grzanego, a gdy cisło pokrzepił, poszedł prosto na rynek, dokąd z ulicy Serbskiej było zaledwie kilkadziesiąt kroków.

Gdy się znalazł na dużym placu czworobocznym, pośród którego stał dom ze sklepami, podobny do wschodniego karawan-seraju, a plac ten z małemi odmianami wyglądał prawie tak samo wtedy, jak za dni naszych, mimowolnie przypomniał sobie Konstancję podczas soboru. Ten sam zegieł, ten sam ścisł. Tylko między ludźmi zachodziła wielka różnica, bo inny cel mieli tam, gdy spieszyli nad kryształowe jezioro Kostniekie, a inny tu, gdy się osiedlali nad brzegami błotnistej Pełwi. Tam było widać moźnych też ziemi, panów, rycerzy, duchownych w złotogłowach, atłasach, w purpurze i złocistych pancierzach; przeciwnie tu przeważały długie oponecze sukienne, zwisające pasami wzorzystymi i czapki spiczaste, znanionujące ludzi dalekiego Wschodu. Tam rzadko, gdzie broda się pokazywała; tu bez brody byli chyba łącznicy duchowni lub panowie, którzy z Małopolski wypadkami do Lwowa zajechali. Tam ludzie szukali prawdy, tu zysku; tam walczyli o władzę, tu o pieniądze; tam była ogłada, tu prostactwo. W Konstancji zgromadził się cywilizowany świat Zachodu; Lwów był stolicą nieokreślanego Wschodu.

Różnicę tę dostrzegł sam Pietrasz, bo ledwie raz okiem w koło rzucił, zaraz sobie powiedział, że tam była szlachta, a tu są kupy saraceńscy.

I nie mogło być inaczej, skoro Lwów ówczesny był węzłem handlowym, łączącym Wschód z Zachodem, morze Czarne z Bałtykiem.

Charakter też miasta, według tego, jak się przedstawiało w swoim sercu, na rynku, był czysto kupiecki. Najrozmaitsze ludy wschodnie stanęły tu do współzawodnictwa z ludami północnymi i zachodnimi. W bazarze stojącym pośrodku placu, widać było sklepy ormiańskie, tatarskie, żydowskie, wołoskie, obok ruskich, niemieckich, serbskich, nawet szkockich. Każdy kupiec zachwalał towar w swoim języku ojezyzstym, a kto chciał być przez wszystkich zrozumiany, ten postugiwał się wyrażeniami niemieckimi, teutonizm bowiem spychając już oddawna najbogatszych kupców ormiańskich ze stanowiska dominującego, opanowywał miasto coraz bardziej, wiskał się wszędzie jak powietrze, niósł swój język, prawo i obyczaj, w końcu do tego doprowadził, że nawet miasto nazwał po swojemu Lemberg.

Wiszur nie mało miał roboty, nim przez plac się przecisnął. Tu zamykał mu drogę tłum czarny i zwarty, kłócący się na zabój o sztukę złotogłowiu, która jakąś Tatar za bezcen sprzedawał; tam wozy ładowne tarasowały przejście; nieco dalej wszyscy musieli się rozstępować przed oddziałem ludzi zbrojnych, którzy bijąc pięściami w prawo i w lewo torowali drogę arcybiskupowi, wracającego z kościoła do swego pałacu; tuż za nim pojawiła się muzyka, złożona z tręb, piszczałek i kotłów miedzianych, odprawdzająca do łaźni jakąś młodą mieszańkę niemiecką, która obożona przyjaciółkami, szła z oczami spuszczoneimi, myśląc o szczęściu obok męża, którego za kilka godzin miała poślubić; gdzie indziej żydów chyłkiem uciekających chłopcy swawolnie obrzucali bryłami lodu; dalej znow, straganarki, sprzedające chleb, sól, mięso i rybę suszoną, tak długą linię utworzyły, że Wiszur, aby straganów nie przeszkakiwać, musiał je w koło obchodzić. Pokonał jednak wszystkie trudności, jednych kańczastami łokciami rozpychał, drugich trącał, białołgłowy łagodnie odsu-

wał, a wszystkich kłął po swojemu, nazywając ich zwięźle: „Skurczybykami!”

Dostawczy się narażenie do budynku ze sklepami, gdzie kupujących stały gęste roje, zaczął szukać składu „towaru saraceńskiego”, którego właścicielem był Abdul-Mahmin. Po długim rozglądaniu się, ujrzał tablicę zieloną, na niej ozerwono malowidło. W środku, z nogą do góry podniesioną, co zapewne miało znaczyć, że naprzód postępuje, stała jakaś mby ludzka postać, ozerwono ubraną, z tatarską czapką na głowie, przed którą druga figurka, tak samo cudecka, lecz trochę mniejsza i w dodatku krzywoniwa, niosła dwa miecze. Obie, zamiast oczu, ust i nosa, miały po dwie kropki i dwie kreski, jedną na wzdłuż, drugą na poprzek. Po obu bokach tych postaci, domostwo malarz porobił tysiące małych kresek, ustawionych w trzy rzędy, które prawdopodobnie żołnierzy wyobrażały. Wiszur zaraz się domyślił, że musi to być sam książę Witold (dwa miecze przypomniły mu pamiętny dar wielkiego mistrza, uczyniony królowi i księciu przed bitwą pod Grunwaldem) a domyślił się tego tem łatwiej, że zaczynała się już rozpowszechniać pieśń bohatera — zaczynająca się od słów:

Idzie Witold przez nlice, Przed nim niosa dwie szablce.

To godło z wymalowanymi giałrami, było także solą w oku prawowiernych wyznawców Proroka. Abdul-Mahmin nie wiele jednak z tego sobie robił, tem się zastanawiając, że ani sam ich nie malował, ani się do nich nie modlił.

Wiszur tyle w sklepie zastał ludzi, że długo musiał stać i czekać, nim z gospodarzem mógł się przywitać i chwilę w nim pomówić. Ponieważ Tatar miał mało czasu, ułożył więc, że Wiszur przyjdzie do sklepu przed zachodem słońca, poczem udadzą się razem na ulicę Tatarską do domu Abdul-Mahmina. Pietrasz spędził cały dzień w mieście, gapiąc się na wszystkich i na wszystkich, nad wieczorem zaś poszedł znów do sklepu „pod księciem Witoldem”.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

* Tak nazywają na Wschodzie Aleksandra Wielkiego i Tamerlana. Pierwszego znają wszystkie ludy wschodnie.

ślad rolników od projektu ustawy, skoro każdy...
W tej chwili sprzeciwianie się ustawie...

W tej chwili sprzeciwianie się ustawie...
W tej chwili sprzeciwianie się ustawie...

P. Grocholski nie reprezentował nigdy...
interesów kasztowych i teraz także broni...

Kto się ogłasza na głos nieprzyjaciela...
Ten pewnie na najbliżej wstąpi drogę...

Wnioskiem odroczenia albo odruczenia...
całej ustawy, p. Grocholski zatem dopiero...

Przebieg debaty podda wnioski p. Czajkowski...
Abrahamowicza i Chrzczanowskiego...

P. Dzieduszycki uznaje, że socjalizm...
jest zmianami wieku i podzielił to przekonanie...

Ważnym wyjątkiem jest natomiast...
nie tylko zapobieganie nędzy, ale stworzenie...

Nie jest jednakże takim pesymistą...
jak p. Hausner. W dzisiejszym społeczeństwie...

Ważnym wyjątkiem jest natomiast...
nie tylko zapobieganie nędzy, ale stworzenie...

Wyjątkowym wypadkiem powinno zarządzić...
humanitarne i szerokie ustawodawstwo...

Dalszego postępu społecznego...
na wsi należy szukać w udzieleniu...

Kol ktywizm i wszelkie inne...
socjalistyczne teorie dążą do omniportacji...

Ważnym wyjątkiem jest natomiast...
nie tylko zapobieganie nędzy, ale stworzenie...

P. ks. Czartoryski mniema, że cała...
ustawa jest nadzwyczaj wątpliwej wartości...

Przeciwia się ona zasadniczym...
warunkom wolności obywatelskiej...

Wprowadzając na mocy prawa...
ograniczenia w wolnych układach...

Urządowi fabrycznemu poczucie...
odpowiedzialności za własny czyn...

Państwo od społeczeństwa...
żąda pieniędzy, a potem samo rzeź...

Przedstawia się rzeź wcale...
inaczej. Państwo od społeczeństwa...

System to przez ks. Bismarka...
wymyślony celem pewniejszego...

Nie ulęga żadnej polityce...
prawnopolitycznej, że prawodawstwo...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

Przed tygodniem rozpoczęło...
Dziś druk artykułów wstępnych...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

Przed tygodniem rozpoczęło...
Dziś druk artykułów wstępnych...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

Przed tygodniem rozpoczęło...
Dziś druk artykułów wstępnych...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

szlachta przez lat 40 starała się...
była zbliżyć do ludu a nie zostawiła...

Stowo tutejsze uważało za rzecz...
swego obywatela poświęcić artykuł...

To samo pismo zamieszcza...
w f-jetonie tego numeru „opowiadanie...

Pomoc dla pogorzalców.

Stryj 11. maja. Ustanowiony...
w radzie kierownik tutejszego...

Wykazał setki takich wypadków...
w których udzielano konsensa...

Ważnym wyjątkiem jest natomiast...
nie tylko zapobieganie nędzy...

Urządowi fabrycznemu poczucie...
odpowiedzialności za własny czyn...

Państwo od społeczeństwa...
żąda pieniędzy, a potem samo rzeź...

Przedstawia się rzeź wcale...
inaczej. Państwo od społeczeństwa...

System to przez ks. Bismarka...
wymyślony celem pewniejszego...

Nie ulęga żadnej polityce...
prawnopolitycznej, że prawodawstwo...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

Przed tygodniem rozpoczęło...
Dziś druk artykułów wstępnych...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

Przed tygodniem rozpoczęło...
Dziś druk artykułów wstępnych...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

Przed tygodniem rozpoczęło...
Dziś druk artykułów wstępnych...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

Przed tygodniem rozpoczęło...
Dziś druk artykułów wstępnych...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

Przed tygodniem rozpoczęło...
Dziś druk artykułów wstępnych...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

prośbę artystów węgierskich...
którzy w wystawie tej liczą...

Dla ofiar pożaru miasta Stryja...
złożył w niszkiej Administracji...

KRONIKA.

Lwów dnia 12. maja.

Wiadomości osobiste. Dyrektor...
rachunku Karola Ludwika p. Śladowki...

Neurologia. Henryk Berezowski...
zmarł w 81 roku życia. — Adela...

Kalendarz. Ozwartek. (13.)....
Cichosława. Wschód słońca o godz. 4...

Ważnym wyjątkiem jest natomiast...
nie tylko zapobieganie nędzy...

Urządowi fabrycznemu poczucie...
odpowiedzialności za własny czyn...

Państwo od społeczeństwa...
żąda pieniędzy, a potem samo rzeź...

Przedstawia się rzeź wcale...
inaczej. Państwo od społeczeństwa...

System to przez ks. Bismarka...
wymyślony celem pewniejszego...

Nie ulęga żadnej polityce...
prawnopolitycznej, że prawodawstwo...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

Przed tygodniem rozpoczęło...
Dziś druk artykułów wstępnych...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

Przed tygodniem rozpoczęło...
Dziś druk artykułów wstępnych...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

Przed tygodniem rozpoczęło...
Dziś druk artykułów wstępnych...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

Przed tygodniem rozpoczęło...
Dziś druk artykułów wstępnych...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

Przed tygodniem rozpoczęło...
Dziś druk artykułów wstępnych...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

Przed tygodniem rozpoczęło...
Dziś druk artykułów wstępnych...

Delegacja polska broniła...
zawsze tego stanowiska, chociaż...

Zarzut jakoby ustawa...
o przynusowej asekuracji wkraczała...

Przed tygodniem rozpoczęło...
Dziś druk artykułów wstępnych...

likwidacją. Ze względu na...
niezwykłe częste pożary, jakie się...

Wykaz inspekcji Dyrekcji...
policji z 11. maja. Skradzione...

Sokala. Do tutejszej Rady...
powiatowej przy wyborze...

Bohorodczany. Przy...
ukonstytuowaniu się Rady...

Sanok dnia 11. maja...
wczorajszym posiedzeniu...

Zywiec. Dnia 20. kwietnia...
b. r. poświęconym został...

Wiedeń 12. maja. Extrablatt...
donosi z Londynu: Przedmieście...

Z Monachium donoszą...
o obiegającej tamże pogłosce...

Z Paryża piszą: Tegoroczny...
ruch święteczny był nadzwyczaj...

Z dworu padyszacha. Na...
czesz bawiającego właśnie...

Z dworu hiszpańskiego. Od...
piątku, 7go bm. strażce...

Sambójstwo. W Czegled...
na Węgrzech odebrał sobie...

Przerażający wypadek...
zdarzył się w teatrze w Darby...

Ze świata mody. (Dokończenie)...
Panny mogą wybierać między...

Wiadomości literackie i...
artystyczne. Wiadomości osobiste...

Repertuar teatralny. Dziś...
w środę „Teodora” dramat w 5...

Opólny widok spalonego...
Stryja (od strony dworca...

„Osaczony”, komedia w 5...
aktach Edwarda Lubowskiego...

Materiały na paltoty...
żyjącej się po większej

części angielskie w kratki...
lub różnokolorowymi nieami...

Wspomnieć wreszcie...
wypada o nieśmiertelnych...

Na ostatnich wyścigach...
w Wiedniu ukazało się kilka...

File, panujący od lat...
kilku lat w szczytach...

Ważnym wyjątkiem jest...
natomiast niezbędem...

Ważnym wyjątkiem jest...
natomiast niezbędem...

Ważnym wyjątkiem jest...
natomiast niezbędem...

Ważnym wyjątkiem jest...
natomiast niezbędem...

Ważnym wyjątkiem jest...
natomiast niezbędem...

Ważnym wyjątkiem jest...
natomiast niezbędem...

Ważnym wyjątkiem jest...
natomiast niezbędem...

Ważnym wyjątkiem jest...
natomiast niezbędem...

Ważnym wyjątkiem jest...
natomiast niezbędem...

Ważnym wyjątkiem jest...
natomiast niezbędem...

Ważnym wyjątkiem jest...
natomiast niezbędem...

Ważnym wyjątkiem jest...
natomiast niezbędem...

Ważnym wyjątkiem jest...
natomiast niezbędem...

Ważnym wyjątkiem jest...
natomiast niezbędem...

Ważnym wyjątkiem jest...
natomiast niezbędem...

